

Šilutės žuvininkystės regiono
vietos veiklos grupė
ŽUVĖJŲ KRAŠTAS

ŽUVININKYSTĖS PRODUKTŲ IR PASLAUGŲ SERTIFIKAVIMO METODIKA

EUROPOS SĄJUNGA

EUROPOS JŪRŲ REIKALŲ IR ŽUVININKYSTĖS FONDAS

INVESTAVIMAS
Į TVARIĄ
ŽUVININKYSTĘ

is, 2020

TURINYS

1.	BENDROSIOS NUOSTATOS	4
2.	SAVOKOS	6
3.	TEISINĖ APLINKA	8
3.1.	Teisinių dokumentų sąrašas	9
3.2.	Tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrinančios institucijos	10
3.3.	Tautinio paveldo produktų taryba ir jos funkcijos	14
4.	TRADICINIŲ AMATŲ SAMPRATA	14
5.	TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ SERTIFIKAVIMO NAUDA	15
5.1.	Valstybės pagalba tautinio paveldo produktams	15
5.2.	Sertifikavimo išlaidų kompensavimas	16
5.3.	Dalyvavimo mugėse išlaidų kompensavimas	16
5.4.	Populiarinimo leidinių leidybos išlaidų kompensavimas	18
5.5.	TPP sertifikavimo naudos išvados	19
6.	TRADICINIŲ AMATŲ SERTIFIKAVIMAS	19
6.1.	Tautinio paveldo produktų sertifikavimo tikslai	20
6.2.	Tautinio paveldo produktų klasifikavimo principai	20
6.3.	Tautinio paveldo produktų kategorijos	23
7.	TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ, TRADICINIŲ AMATŲ NEFORMALIOJO MOKYMO PROGRAMŲ SERTIFIKAVIMO PRAŠYMŲ PRIĖMIMAS IR NAGRINĖJIMAS	23
8.	TRADICINIŲ AMATŲ MEISTRO ATESTAVIMO PRAŠYMŲ PRIĖMIMAS IR NAGRINĖJIMAS	26
9.	SERTIFIKAVIMO PROCEDŪRA: ETAPAI	28
9.1.	I etapas: prašymo pateikimas	31
9.2.	II etapas: prašymo nagrinėjimas	32
9.3.	III etapas: ekspertų komisijos sudarymas	32
9.4.	IV etapas: ekspertų komisijos darbas	32
9.5.	V etapas: galutinis vertinimas ir sertifikavimo procesas	33
10.	PRAKTINĖ SERTIFIKAVIMO PROCESO APŽVALGA	34
10.1.	Prašymo formos pildymas	34
10.1.1.	Prašymo formos pildymo instrukcija	35

10.2. Atitikties tradicijai kriterijai	41
11. PREKYBA TAUTINIO PAVELDO PRODUKTAIS	43
11.1. Reikalavimai prekytojams	46
11.2. Kasos aparato naudojimas	47
11.3. Rinkliavos mokesčiai prekiaujantiems tautinio paveldo produktais	48
12. IŠVADOS	48
13. PRIEDAI.....	Klaida! Žymelė neapibrėžta.

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Pastaruoju metu apie tautinio paveldo puoselėjimą ir jo gamybos bei tęstinumo skatinimą prabylama vis garsiau – tautinis paveldas matomas kaip alternatyvi priemonė žemės ūkiui, kaip užimtumas darbo neturintiems kaimo žmonėms. Tautinis paveldas (tradiciniai amatai, kulinarinis paveldas) yra svarbi šalies etninės kultūros dalis, ir vis daugiau dėmesio skiriama siekiant atkurti ir puoselėti istoriškai susiformavusias, iš kartos į kartą perduodamas tradicijas. Tradiciniai amatai Lietuvoje apima labai platų veiklos sričių lauką – nuo akmenskaldystės, drožybos, malimo, stogdengystės ar kulinario paveldo iki žolininkystės, vyndarystės, tradicinio giedojimo ar puodininkystės ir kitų veiklų. Sukurta tautinio paveldo sertifikavimo sistema padėjo susisteminti tradicinius amatus ir tautinio paveldo gaminius, produktus, dirbinius, objektus.

Žuvininkystės produktų ir paslaugų sertifikavimo metodika buvo parengta Žuvininkystės įmonių asociacija „Lampetra“ užsakymu, įgyvendinant projektą „Kultūros paveldo puoselėjimas Pamaro krašte“. Projekto „Kultūros paveldo puoselėjimas Pamaro krašte“ finansavimas pagal Šilutės žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės „Žuvėjų kraštas“ „Šilutės ŽRVVG 2014-2020 m. vietos plėtros strategija“ priemonę „Žvejybos tradicijų ir paveldo išsaugojimas, pritaikymas, sklaida“.

Žemės ūkio ministerijos Mokslo ir inovacijų skyrius užsiima paveldo gaminių sertifikavimu, vykdamas 2007 m. birželio 26 d. LR Seimo priimtą Tautinio paveldo produktų įstatymą Nr. X-1207¹ (įstatymas užtikrina tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą, įgalina išsaugoti ir skleisti sukauptą tradicinių amatų patirtį, suteikus jai šiuolaikinį reikšmingumą, apibrėžia tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų sąvokas, jų klasifikavimo principus, sertifikavimo procedūras, sudaro tradiciniams amatininkams palankias sąlygas kurti tautinio paveldo produktus, juos realizuoti ir populiarinti, nustato valstybės paramos šiai sričiai principus ir formas, kiek to nereglamentuoja kiti įstatymai) bei Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 metų programą², taip skatinant tradicinių amatų veiklą valstybiniais mastais. Tuo tarpu VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra atlieka tautinio paveldo produktų sertifikavimo institucijos – Žemės ūkio

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.301365/asr>

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.415068/asr>

ministerijos – pavestas funkcijas: surenka prašymus, juos tvarko ir teikia Ekspertų komisijai bei sekretoriauja tolesniuose tautinio paveldo produktų sertifikavimo procesuose.

Sertifikavimo metodikos tikslas:

Nuosekliai apibrėžti žuvininkystės produktų ir paslaugų sertifikavimo procesą: jo pagrindines gaires, dokumentų rengimo ir teikimo taisykles, apibūdinti sertifikavimo eigą, siekiant sukurti efektyvią ir kokybišką procesų seką ir sąveiką, kad sertifikavimo procedūrų vykdymas būtų kuo sklandesnis ir efektyvesnis.

Ši sertifikavimo metodika skirta Žuvininkystės įmonių asociacijai „Lampetra“ ir jos nariams, kurie įteisins ir vykdys žuvininkystės produktų ir paslaugų sertifikavimą.

2. SĄVOKOS

Šios sąvokos yra apibrėžiamos pagal kuriamos metodikos kontekstą.

Tautinio paveldo produktas (TPP) – tradicinis gaminys, tradicinės veislės augalas, gyvūnas ar jų produktas, gamtos gėrybių produktas, taip pat tradicinė paslauga, tradicinė mugė, pasižymintys istoriškai Lietuvoje ar jos atskirame etnografiniame regione susiklosčiusia forma, sudėtimi ar kitais kokybiniais ypatumais ir sertifikuoti teisės aktų nustatyta tvarka.

Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimas – procedūra, kuria įvertinama, ar tautinio paveldo produktai ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos atitinka jiems keliamus reikalavimus.

Tautinis paveldas – praeityje tautos sukurtas ir iki šių dienų išlikęs materialusis ir nematerialusis etninės kultūros paveldas.

Tradicinė paslauga – tradicinių gaminių gamybos demonstravimas, arklių kaustymas, kaminkrėtystė, folkloro (muzikinio, sakinio ir kitokio) atlikimas, tradicinių renginių (kalendorinių ir šeimos švenčių) organizavimas ar kita etnine kultūra pagrįsta paslauga.

Tradicinis amatas – iš kartos į kartą perduodama patirtimi ir specialiais įgūdžiais grindžiama individuali ar kolektyvinė veikla, skirta tradiciniams gaminiams kurti ir realizuoti. Šiame įstatyme prie tradicinių amatų priskiriamas tradicinių gaminių gaminimas, tradicinių veislių augalų ar gyvūnų veisimas ir auginimas, jų produktų gavyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas, tradicinių paslaugų teikimas.

Tradicinis gaminys – nemasinės gamybos dirbinys, maisto gaminys, liaudies muzikos instrumentas ar kitas etninio materialiojo paveldo gaminys, pagamintas iš tradicinių žaliavų rankomis arba naudojant senąsias ar jas atitinkančias naujas technologijas, išsaugant unikalias kokybines gaminių savybes ir sudėtį.

Sertifikavimo institucija – Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje. Institucija konsultuoja ir priima prašymus sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus; atlieka prašymų sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus ir prie jų pridedamų dokumentų tvarkymą; žemės ūkio ministro nustatyta tvarka organizuoja ekspertų komisijas, sudarytas teikti

siūlymus žemės ūkio ministrui dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo, posėdžius.

Sertifikatas – produkto sertifikavimas paliudijamas suteikiamu dokumentu, vadinamas sertifikatu.

Autentiškas tautinio paveldo produkto pavyzdys – išlikęs natūra arba dokumentuotas etnokultūrinėje tradicijoje gyvavęs tipiškas produktas, jo sukūrimo būdas ir (ar) kiti jo kokybiniai ypatumai.

Tautinio paveldo produkto ženklas – vaizdinis žymuo, rodantis, kad gaminys, paslauga, tam tikros veislės augalas, gyvūnas, jų produktai yra sertifikuotas tautinio paveldo produktas.

Tradicinės augalų ir gyvūnų veislės – nacionalinės senosios augalų ir gyvūnų veislės.

Tradicinės mugės – sertifikuoti Lietuvos regionuose organizuojami renginiai, turintys istoriškai susiformavusias kultūros tradicijas ir kuriuose daugiau kaip pusė parduodamų gaminių, teikiamų paslaugų yra tautinio paveldo produktai, o šių realizavimas ar demonstravimas yra pagrindinis renginio tikslas.

Tradicinis amatininkas – fizinis asmuo, užsiimantis tradiciniu amatu.

Tradicinių amatų centras – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas viešasis arba privatus juridinis asmuo, tenkinantis tradicinių amatų amatininkų interesus, besirūpinantis tradicinių produktų gamyba ir plėtra, teikiantis tradicinių amatų mokymo, konsultavimo, eksperto ir kitas paslaugas.

Tradicinių amatų meistras – nustatytus reikalavimus atitinkantis tradicinis amatininkas, sugebantis perduoti tradicinių amatų įgūdžius kitiems asmenims.

Tradicinių paslaugų teikėjas – fizinis ar juridinis asmuo, teikiantis tradicines paslaugas.

Tautinio paveldo produktų klasifikatorius – susistemintas tautinio paveldo gaminių, produktų, dirbinių, objektų, tradicinių veislių augalų, gyvūnų ir jų produktų, tradicinių paslaugų ir jų grupių (sričių, rūšių, porūšių) sąrašas, į kurį įeina pagal tam tikrą struktūrą sudaryti minėtų dalykų kodai ir pavadinimai.

Tautinio paveldo produktų klasifikatoriaus kodas (toliau – kodas) – žymuo, kurio pirmieji trys skaitmenys žymi tautinio paveldo gaminio, produkto, dirbinio, objekto, tradicinės veislės augalo, gyvūno ar jo produkto, tradicinės paslaugos priskyrimą tam tikram tradiciniam amatui pagal amato eilės numerį Tradicinių amatų sąvade; dvi raidės – žaliavą ir (ar) medžiagą, iš kurios pagamintas tautinio paveldo gaminys, produktas, dirbinys, objektas, arba augalą, gyvūną, taip pat paslaugą; kiti skaitmenys – tautinio paveldo gaminio, produkto, dirbinio, objekto, tradicinės veislės augalo, gyvūno ar jo produkto, tradicinės paslaugos srities, rūšies ir porūšio eilės numerius.

Tradicinių amatų sąvadas – Lietuvoje istoriškai susiklosčiusių tradicinių amatų ir jais užsiimančių amatininkų pavadinimų, išdėstytų eilės tvarka, sąrašas.

Kitos Tradicinių amatų klasifikacijos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas (Žin., 1999, Nr. 82-2414) ir kiti teisės aktai.

3. TEISINĖ APLINKA

Siekdamas užtikrinti tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą, išsaugoti sukauptą tradicinių amatų patirtį ir tautinio paveldo produktus kaip neatsiejamą mūsų etninės kultūros dalį bei pritaikyti juos dabarties poreikiams, Lietuvos Respublikos Seimas 2007 m. birželio 26 d. priėmė **Tautinio paveldo produktų įstatymą Nr. X-1207** (Žin., 2007, Nr. 77-3043), kurio tikslas – užtikrinti tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą, įgalinti sukauptos tradicinių amatų ir kulinarinio paveldo patirties išsaugojimą ir sklaidą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendindama Lietuvos TPP įstatymo nuostatas, 2007 m. spalio 2 d. nutarimu įgaliojo Žemės ūkio ministeriją nuo 2008 m. sausio 1 d. atlikti Tautinio paveldo produktų institucijos funkcijas ir parengti teisės aktų, kurių reikia Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymui įgyvendinti, projektus. Ministerija, vykdydama minėtą Vyriausybės nutarimą, š. m. sausio 2 d. įsteigė naują struktūrinį padalinį – Tautinio paveldo produktų skyrių, kuris yra atsakingas už TPP įstatymo įgyvendinimą.

Siekdama valstybiniu mastu skatinti tradicinių amatų veiklą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2011 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. 1475 **Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 metų programą** (Žin., 2011, Nr. 155-7366). Įgyvendinant šią programą dalyvauja Žemės ūkio ministerija, Ūkio ministerija, Kultūros ministerija, Aplinkos ministerija ir Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos. Taip pat Vyriausybė rekomendavo įgyvendinant programą dalyvauti savivaldybėms, kurios turėtų skirti savivaldybių biudžetų lėšų programos priemonėms finansuoti, bei Etninės kultūros globos tarybai, Lietuvos tautodailininkų sąjungai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijai, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijai, viešajai įstaigai Kulinarijos paveldo fondui ir Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai.

3.1. Teisinių dokumentų sąrašas

1 lentelė. Teisinių dokumentų sąrašas, susijęs su žuvininkystės produktų ir paslaugų sertifikavimu

Teisės akto data	Teisės akto Nr.	Teisės akto pavadinimas	Nuoroda
2007-06-27	X-1207	Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymas	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.301365/asr
2008-06-21	529	Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklės	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.321634/asr
2008-09-01	3D-4813	Tradicinių amatų klasifikacijos aprašas ir tradicinių amatų klasifikacija	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.326606/asr
2008-09-01	3D-481	Tradicinių amatų klasifikacijos aprašas	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.CBE78044DC96/asr
2008-09-11	3D-498	Tautinio paveldo produktų atitikties tradicijai kriterijų aprašas ir Tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvių etninei kultūrai vertinimo rodikliai	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.327195/asr
2008-09-11	3D-498	Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijų aprašas	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B9A6571852BB/asr
2008-09-11	3D-499	Tautinio paveldo produktų, tradicinių mugių, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo ekspertų komisija ir jos darbo reglamentas	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.327196/asr
2008-10-24	3D-562	Tautinio paveldo produktų sąrašas	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2695426EEF4C/asr
2008-10-27	3D-570	Dėl tautinio paveldo produktų ženklų patvirtinimo	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.773798C608BB

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.326606/asr>

2008-12-17	3D-691	Tautinio paveldo produktų ženklų naudojimo tvarkos aprašas	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.E450751CB47E/asr
2009-04-22	3D-2744	Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikatų ir tradicinių amatų meistro pažymėjimų išdavimo, gamybos, pildymo ir apsaugos užtikrinimo tvarkos aprašas	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.342483/asr
2011-12-14	1475	Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 metų programa	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.52B91BE5AFBE/asr
2012-09-19	3D-739	Tautinio paveldo produktų, būdingų konkrečiai vietai ar etnografiniam regionui, atitikties specifikacija	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.AB9B84945F50
2012-09-19	3D-739	Tautinio paveldo produktų, būdingų konkrečiai vietai ar etnografiniam regionui, atitikties specifikacija	https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.433332?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=5316ab29-5fc2-4f1f-bc16-53e5367a193e

3.2. Tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrinančios institucijos

Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos teisiniai pagrindai

Tautinio paveldo produktų valstybinė apsauga vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo įstatymu, Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymu, kitais įstatymais ir teisės aktais.

Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos uždaviniai

Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos uždaviniai yra:

- 1) nustatyti ilgalaikę tautinio paveldo produktų išsaugojimo, populiarinimo, sukūrimo ir realizavimo skatinimo strategiją;
- 2) nustatyti tautinio paveldo produktų klasifikatoriaus, tradicinių amatų sąvado sudarymo principus;
- 3) sukurti tautinio paveldo produktų sertifikavimo sistemą;

⁴ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.342483/asr>

4) skatinti tradicinių amatų plėtrą, užtikrinti tautinio paveldo produktų kūrimą, realizavimą ir populiarinimą etnografinių regionų centruose, miesteliuose ir kaimo vietovėse, ypač etnografiniuose kaimuose ir kaimo turizmo sodybose;

5) teikti valstybės paramą tautinio paveldo produktų kūrimui ir realizavimui;

6) skatinti tradicinių amatininkų asociacijų kūrimąsi ir veiklą;

7) sukurti informacinę sistemą duomenims, reikalingiems tradicinių amatų plėtrai ir tautinio paveldo produktų sklaidai, kaupti.

Tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrinančios institucijos

Tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrina šios institucijos:

1) Vyriausybė;

2) Tautinio paveldo produktų institucija;

3) savivaldybių institucijos.

Vyriausybės funkcijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje

Vyriausybė tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:

1) formuoja tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos politiką;

2) užtikrina tautinio paveldo produktų išsaugojimą, jų kūrimo skatinimą ir tradicinių amatų plėtrą, strateginio planavimo dokumentuose nustato Lietuvos prioritetus;

3) tvirtina Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros programą ir užtikrina jos įgyvendinimą;

4) nustato tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų ir tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo tvarką;

5) nustato valstybės paramos formas tautinio paveldo produktų sukūrimui ir realizavimui bei jų teikimo tvarką.

Tautinio paveldo produktų institucija ir jos funkcijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje

1. Tautinio paveldo produktų institucija yra pagrindinė tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrinanti institucija. Tautinio paveldo produktų institucijos funkcijas atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija. Tautinio paveldo produktų institucija yra finansuojama iš valstybės biudžeto.

2. Tautinio paveldo produktų institucija tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:

1) teikia pasiūlymus Vyriausybei formuojant tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos politiką;

2) parengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti ilgalaikę tautinio paveldo produktų išsaugojimo, populiarinimo, sukūrimo ir realizavimo skatinimo strategiją, Valstybinę tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros programą, ne rečiau kaip kas 2 metai ją peržiūri ir pateikia Vyriausybei atitinkamus pasiūlymus, pagal kompetenciją koordinuoja ir kontroliuoja programos įgyvendinimą;

3) sudaro, keičia ir tvirtina Tautinio paveldo produktų klasifikatorių ir Tradicinių amatų sąvadą;

4) sertifikuoja tautinio paveldo produktus, išduoda ir panaikina sertifikatus, registruoja sertifikuotus tautinio paveldo produktus ir jų kūrėjus, nustato tautinio paveldo produktų ženklus ir jų naudojimo tvarką;

5) nustato ir suderina su Tautinio paveldo produktų taryba tautinio paveldo produktų ir tradicijos atitikties kriterijus ir Lietuvos etnokultūros tradicijas atitinkančius kokybinius ypatumus;

6) teikia Švietimo ir mokslo ministerijai rekomendacijas dėl tradicinių amatų mokymo;

7) sertifikuoja ir atestuoja tradicinių amatų meistrus, išduoda tradicinių amatų meistro pažymėjimus, registruoja tradicinių amatų meistrus ir tradicinių amatų mokymo programas;

8) konsultuoja tautinio paveldo produktų kūrėjus dėl tradicinių amatų plėtros;

9) Vyriausybės nustatyta tvarka sertifikuoja tradicines muges;

10) metodiškai vadovauja tradicinių amatininkų veiklos ir investicinių projektų rengimui, tradicinių amatų centrų steigimui ir jų veiklai iš valstybės biudžeto asignavimų bei kitų lėšų, skirtų specialiųjų programų vykdymui;

11) bendradarbiauja su tautinio paveldo produktus, tradicinius amatus tyrinėjančiomis ir (ar) propaguojančiomis institucijomis;

12) populiarina Lietuvoje vykstančias tradicines muges, parodas ir kitus panašius renginius, veikiančius tradicinių amatų centrus, specializuotas tautinio paveldo produktų parduotuves bei tradicinių amatininkų individualizuotą prekybą savo sukurtais produktais, kad Lietuvoje sukurti tautinio paveldo produktai patektų į tarptautinę rinką;

13) populiarina tautinio paveldo produktų vertingiausius pavyzdžius, jų kūrėjus ir informaciją apie tai, kad šie produktai atitinka tradicijas;

14) sukuria informacinę sistemą, kurioje kaupiami tradicinių amatų plėtrai ir tautinio paveldo produktų sklaidai reikalingi duomenys;

15) teikia rekomendacijas Vyriausybei dėl prioritetų nustatymo strateginio planavimo dokumentuose;

16) konsultuoja tradicinius amatininkus dėl paraiškų teikimo paramai iš Europos Sąjungos ir kitų fondų gauti;

17) Vyriausybės nustatyta tvarka skiria valstybines stipendijas tradiciniams amatininkams jų veiklai plėtoti, tradicinių amatų meistrams ir pameistriams jų įgūdžiams tobulinti Lietuvoje ir užsienyje;

18) teikia siūlymus Vyriausybei, ministerijoms ir kitoms institucijoms dėl teisės aktų, susijusių su tautinio paveldo produktų išsaugojimu, kūrimu ir populiarinimu;

19) atrenka demonstruotinus tautinio paveldo produktus ir valstybės institucijų deleguojamus šiuos produktus bei tradicinius amatus demonstruojančius tradicinius amatininkus dalyvauti užsienyje vykstančiuose šalį reprezentuojančiuose renginiuose;

20) atlieka kitas įstatymų nustatytas funkcijas.

3. Tautinio paveldo produktų institucija, atlikdama jai pavestas funkcijas tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje, gali:

1) pasitelkti atskirų tautinio paveldo produktų sričių specialistus, samdomus ekspertus;

2) užsakyti mokslinius tyrimus, reikalingus tautinio paveldo produktų ir tradicijos atitikties kriterijams nustatyti, šių produktų sukūrimo, realizacijos ir sklaidos procesams ištirti;

3) teikti siūlymus savivaldybių taryboms bei kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl mokestinių lengvatų tradiciniams amatininkams ir kitiems tautinio paveldo produktų kūrėjams taikymo.

Savivaldybių institucijų funkcijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje

Savivaldybių institucijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:

1) rūpinasi vietos tradicinių amatų išsaugojimu, plėtra ir populiarinimu, skatina vietos tradicinių amatininkų sukurtų tautinio paveldo produktų realizavimą bei sklaidą;

2) savivaldybių investicijų programose, atsižvelgiant į vietos sąlygas ir aplinkybes, teikia prioritetus projektams, skirtiems vietos tradicinių amatininkų sukurtų tautinio paveldo produktų realizavimui ir populiarinimui plėtoti, tradicinių amatų centrams bei kitoms tautinio paveldo produktų demonstravimo ir prekybos vietoms įsteigti.

3.3. Tautinio paveldo produktų taryba ir jos funkcijos

Tautinio paveldo produktų taryba

Tautinio paveldo produktų taryba yra visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, sudaroma iš valstybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų.

Tautinio paveldo produktų tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Tautinio paveldo produktų tarybos funkcijos

Tautinio paveldo produktų taryba atlieka šias funkcijas:

1) dalyvauja rengiant ilgalaikę tautinio paveldo produktų išsaugojimo, populiarinimo, sukūrimo ir realizavimo skatinimo strategiją ir Valstybinę tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros programą, teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl Tautinio paveldo produktų institucijos veiklos gerinimo, tautinio paveldo produktų plėtros ir su ja susijusiais klausimais;

2) rengia pasiūlymus Tautinio paveldo produktų institucijai dėl Tautinio paveldo produktų klasifikatoriaus ir tradicinių amatų sąvado sudarymo;

3) atlieka kitas jos nuostatuose numatytas funkcijas.

4. TRADICINIŲ AMATŲ SAMPRATA

Pastaraisiais metais yra atkreipiamas dėmesys į tautinio paveldo išsaugojimą ir palaikymą. Tradiciniai amatai yra svarbi šalies etninės kultūros dalis. Atkuriant istoriškai susiformavusias tradicijas, galima palaikyti tautos gyvybingumą, parodyti pasauliui šalies tautinį veidą. Tradicinių amatų puoselėjimas gali duoti nemažą teigiamą ekonominę ir socialinę naudą kaimo vietovėms ir etnografiniams regionams, kadangi ši veikla įgalina naujų darbo vietų kūrimą ir suteikia pajamų šaltinį kaimo gyventojams, išsaugo tradicijas ir puoselėja jas ateities kartoms, didina kaimo vietovių ekonominį ir socialinį patrauklumą.

Tradicioniai amatai – „individuali ar kolektyvinė veikla, pagrįsta iš kartos į kartą perduodama patirtimi ir specialiais įgūdžiais, skirta tautinio paveldo produktų nuolatiniam sukūrimui ir realizavimui. Tradiciniams amatams priskiriamas tradicinių gaminių gaminimas, tradicinių veislių

*augalų ir gyvūnų veisimas bei auginimas, jų produktų gavyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas, tradicinių paslaugų teikimas“.*⁵

Pagrindinė problema, kodėl tradiciniai amatai nėra intensyviai puoselėjami, kad daugumai užsiimančių amatais kaimo gyventojų trūksta verslumo, vadybos žinių, jų gamyba yra mažos apimties ir dauguma produkcijos net nepatenka į rinką.

5. TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ SERTIFIKAVIMO NAUDA

Norint išsiaiškinti, kokią finansinę naudą teikia Tautinio paveldo produkto sertifikatas, būtina išsinagrinėti „Tautinio paveldo veiklos finansavimo taisykles“⁶.

Tautinio paveldo produktų saugojimo, kūrimo, realizavimo ir populiarinimo finansavimo tikslai:

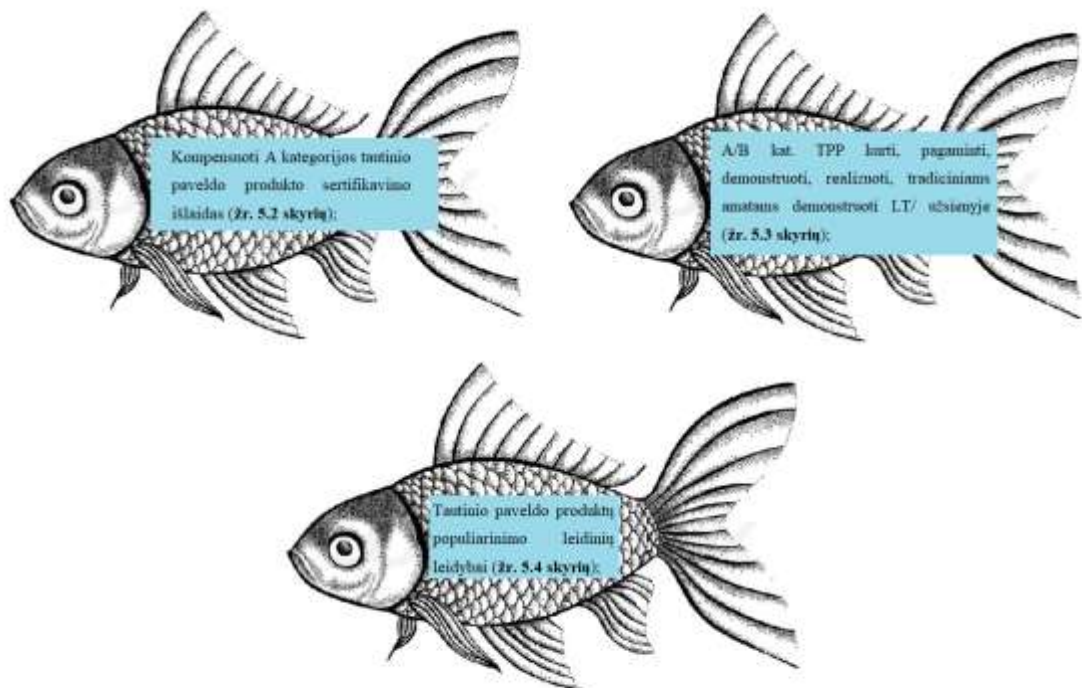
- 1) skatinti tautinio paveldo produktų saugojimą, kūrimą ir realizavimą;
- 2) skatinti atkurti sunykusius tautinio paveldo produktus ir jų kūrimo technologijas;
- 3) populiarinti tradicinius amatus ir tautinio paveldo produktus;
- 4) skatinti tradicinių amatų centrų veiklos plėtrą;
- 5) remti tradicinių amatininkų ir tradicinių paslaugų teikėjų profesinį ir kultūrinį tobulėjimą;
- 6) formuoti patrauklų tautinio paveldo produktų įvaizdį šalyje ir užsienyje;
- 7) plėsti tautinio paveldo produktų rinką.

5.1. Valstybės pagalba tautinio paveldo produktams

Srityse, kuriose galima Valstybės pagalba, pavaizduota 1 pav.

⁵ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.301365/asr>

⁶ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7b79e0e05a2b11ea931dbf3357b5b1c0>

1 pav. Galima valstybės pagalba, susijusi su TPP

5.2. Sertifikavimo išlaidų kompensavimas

- 1) Kai yra suteiktas tautinio paveldo A kategorijos produkto sertifikatas, galima pildyti prašymą „dėl A kategorijos tautinio paveldo produkto sertifikavimo išlaidų kompensavimo“ (2 priedas);
- 2) Pildoma iškart, kai fizinis/ juridinis asmuo atsiima A kategorijos tautinio paveldo produkto sertifikatą;
- 3) Reikalingi pateikti papildomi dokumentai:
 - A kategorijos tautinio paveldo produkto sertifikato (-ų) kopija (-os);
 - Išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentas (pvz., bankinio pavedimo kopija).
- 4) 100% kompensacija pervedama į nurodytą fizinio/ juridinio asmens banko sąskaitą;
- 5) B kategorijos produkto sertifikavimo išlaidos nekompensuojamos.

5.3. Dalyvavimo mugėse išlaidų kompensavimas

A ir (ar) B kategorijos tautinio paveldo produktams kurti, pagaminti, demonstruoti, realizuoti ir (arba) tradiciniams amatams demonstruoti Lietuvoje ir (arba) užsienyje

➤ **Kokios išlaidos kompensuojamos?**

1.1 kelionės išlaidos, vykstant į parodas, mugės ir (arba) kitus viešuosius renginius:

1.1.1 Lietuvoje – transporto degalai, viešojo transporto (išskyrus taksi ir pavėžėjimo paslaugų) bilietai, parkavimas (iki 50 Eur per dieną kompensuojamos kelionės išlaidos renginio dienomis ir (arba) dieną prieš ir (arba) po renginio);

1.1.2 užsienyje – lėktuvo, traukinio, kelto ar autobuso bilietai, transporto degalai, parkavimas, kelionės viešuoju transportu (išskyrus taksi ir pavėžėjimo paslaugų) bilietai (kompensuojamos kelionės išlaidos renginio dienomis ir (arba) iki 2 dienų prieš ir (arba) po renginio);

1.2 tautinio paveldo produktų transportavimo paslaugų, vykstant į užsienio šalyse organizuojamas parodas, mugės ir (ar) kitus viešuosius renginius reprezentuoti Lietuvą, išlaidos;

1.3 nakvynės išlaidos, vykstant į parodas, mugės ir (arba) kitus viešuosius renginius Lietuvoje ir užsienyje (kompensuojamos nakvynės išlaidos renginio dienomis ir (arba) dieną prieš ir (arba) po renginio, t. y. nakvynių skaičius negali būti didesnis nei renginio dienų skaičius plius viena diena (pvz., jei renginys vyksta 3 dienas, kompensuojamos ne daugiau kaip 4 nakvynių išlaidos);

1.4 dalyvavimo parodose, mugėse ir (arba) kituose viešuose renginiuose išlaidos (dalyvio arba registracijos mokestis, ploto nuoma (tautinio paveldo produktų kūrėjui vienam renginiui kompensuojama ne daugiau kaip už vieną renginio organizatoriaus dalyviui numatytą vietą), vietos įrengimas, kai perkama paslauga);

1.5 įrangos tautinio paveldo produktams kurti, gaminti, realizuoti ir (ar) tradiciniams amatams demonstruoti įsigijimo, įrengimo, nuomos išlaidos (įrangos įsigijimo atveju kompensuojama vieną kartą per 5 metus);

1.6 tautinio paveldo produktų ženklavimo išlaidos (produktų etiketės su tautinio paveldo produktų ženklu, tautinio paveldo produktų ženklai, pakuotės su tautinio paveldo produkto ženklu ir jų gamyba) (kompensuojama iki 200 Eur tautinio paveldo produktų kūrėjui);

1.7 sertifikuotų tradicinių renginių organizavimo išlaidos (renginių viešinimas ir informacinės medžiagos vertimas, leidyba ir pranešimų publikavimas, skelbimas spaudoje, informacinių radijo ir televizijos laidų rengimas ir transliavimas, renginio vietos ir (arba) įrangos nuoma);

➤ **Kokius kriterijus privalu atitikti?**

- 1) parodose, mugėse ir (arba) kituose viešuosiuose renginiuose demonstruojami ir (arba) realizuojami tautinio paveldo produktai ženklavami tautinio paveldo produktų ženklu Tautinio paveldo produktų ženklų naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 3D-691 „Dėl Tautinio paveldo produktų ženklų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka;
- 2) parodose, mugėse ir (arba) kituose viešuosiuose renginiuose demonstruojami ir (arba) realizuojami tautinio paveldo produktai tautinio paveldo produktai sudaro ne mažesnę kaip 2/3 visų parodose, mugėse ir (arba) kituose viešuosiuose renginiuose demonstruojamų ir (arba) realizuojamų produktų asortimento dalį.

5.4. Populiarinimo leidinių leidybos išlaidų kompensavimas

Tautinio paveldo produktų populiarinimo leidinių leidybai:

➤ **Kokios išlaidos kompensuojamos?**

Tautinio paveldo produktų populiarinimo leidinių:

- rengimo;
- maketavimo;
- vertimo;
- leidybos išlaidos.

5.5. TPP sertifikavimo naudos išvados

Žemiau pateikiamos ekonominiu požiūriu nagrinėtos naudos, susijusios su TPP sertifikavimu:

- 1) TPP gamintojo vardas **padeda gauti mokestines lengvatas mugėse**. Tradiciniams amatininkams, kurių gaminiai sertifikuoti ir pripažinti tautinio paveldo produktais, sudaryta galimybė pasinaudoti valstybės pagalbos lėšomis dalyvauti mugėse, parodose ir kituose renginiuose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje;
- 2) Galima gauti valstybės paramą subjektams, norintiems išleisti leidinius apie tradicinius amatus ir tautinio paveldo produktus, tradiciniams renginiams, kuriuose pristatomi tautinio paveldo produktai ir demonstruojami tradiciniai amatai, organizuoti, tradicinio amato demonstravimo išlaidoms padengti;
- 3) Susumavus pirmą ir antrą punktus, didžiausia pagalbos suma, teikiama vienam galutiniam pagalbos gavėjui, vieneriems metams – 15 000 Eur.
- 4) Turintieji šį sertifikatą įgyja privilegijų teikiant veiklos grupių projektų paraiškas ES fondams;
- 5) Kaimo plėtros programos lėšomis negali pasinaudoti miestų tradiciniai amatininkai. Pagal Žemės ūkio ministerijos koordinuojamas KP programos priemonės parama gali pasinaudoti tik kaimo vietovėje gyvenantys amatininkai;

6. TRADICINIŲ AMATŲ SERTIFIKAVIMAS

Siekiant susisteminti tradicinius amatus ir tautinio paveldo gaminius ir dirbinius, sudaryti klasifikavimo sistemą, buvo sukurta tautinio paveldo sertifikavimo sistema, kuri informuoja vartotojus ar tradicinius amatininkus apie jų sertifikuotus gaminius ir teikiamas paslaugas.

Sertifikavimas – tai procedūra, kuria įvertinama, ar tautinio paveldo produktas, tradicinio amato meistras, tradicinių amatų mokymo programos, tradicinės mugės atitinka jiems keliamus reikalavimus. Atitiktis paliudijama dokumentu – sertifikatu.

Tautinio paveldo produktų sertifikavimas

1) Tautinio paveldo produktais pripažįstami ir sertifikuojami tik tie produktai, kurių kokybiniai ypatumai atitinka Lietuvos etnokultūros tradicijas. Produkto sertifikavimas paliudijamas suteikiamu dokumentu – sertifikatu.

2) Prašymo sertifikuoti produktus pateikimo tvarką, formą, reikiamų dokumentų sąrašą nustato Vyriausybė. Su prašymais sertifikuoti savo sukurtus tautinio paveldo produktus gali kreiptis fiziniai ir juridiniai asmenys bei užsienio juridinių asmenų filialai.

3) Tautinio paveldo produkto sertifikate nurodoma, kokiai pagal Tautinio paveldo produktų klasifikatorių produktų grupei, sričiai, rūšiai, porūšiui ir nustatytai kategorijai produktas priskiriamas. Sertifikate gali būti tautinio paveldo produkto ženklas, kuris Tautinio paveldo produktų institucijos nustatyta tvarka gali būti naudojamas ir pačiam produktui ženklinti.

4) Tautinio paveldo produktus sertifikavę amatininkai įgyja tradicinio amatininko statusą.

6.1. Tautinio paveldo produktų sertifikavimo tikslai

Yra išskiriami šie **tautinio paveldo produktų sertifikavimo tikslai**:

- Siekiama apsaugoti tautinį paveldą nuo kopijavimo, plagijavimo, nesąžiningos konkurencijos Lietuvoje ir užsienyje;
- Pateikti vartotojui visą informaciją apie gaminį ir jo pagaminimo būdą ir taip užtikrinti vartotojo apsaugą;
- Informuoti vartotoją ar pirkėją, kurie gaminiai yra tradiciniai ir autentiški;
- Suteikti valstybės pagalbą teikiant prioritetą sertifikuotiems produktų ar gaminių gamintojams.

6.2. Tautinio paveldo produktų klasifikavimo principai

6. Tradicinių amatų klasifikavimo sistemą sudaro:

6.1. Tradicinių amatų sąvado triženklis eilės numeris;

6.2. Tautinio paveldo klasifikatoriaus kodas. Kodo raidės nurodo žaliavą ir (ar) medžiagą, iš kurios pagamintas tautinio paveldo gaminys, produktas, dirbiny, objektas: akmuo (AK), audinys (AD), auksas (AS), augalai ir augalinės medžiagos (AG), geležis (GL), gintaras (GN), medis (MD), molis (ML), oda (OD), popierius (PP), sidabras (SD), siūlai (SL), stiklas (ST), tošis (TŠ), žalvaris (ŽL) arba tradicinių veislių augalai, gyvūnai ir jų produktai (gyvūnai ir gyvūninės medžiagos (GV), arba tradicinė

paslauga (paslauga (PS)); kiti skaitmenys žymi tautinio paveldo produkto srities, rūšies ir porūšio eilės numerius.

7. Tradicinių amatų sąvadas ir Tautinio paveldo klasifikatorius sudaryti pagal istoriškai Lietuvoje susiklosčiusius tradicinių amatų ir amatininkų pavadinimus, kurie dėstomi eilės tvarka ir skirstomi pagal tautinio paveldo gaminių, produktų, dirbinių, objektų, tradicinių veislių augalų, gyvūnų ir jų produktų, tradicinių paslaugų grupes, sritis, rūšis ir porūšius, nurodant jų naudojimą, pirminę žaliavą ir (ar) medžiagą pagal tam tikrą kodavimo sistemą.

8. Žvaigždute (*) pažymėtų tautinio paveldo gaminių, produktų, dirbinių, objektų, tradicinių veislių augalų, gyvūnų ir jų produktų, tradicinių paslaugų pavadinimai – tai tik etninės kultūros vartosenoje išlikę, bet bendrinėje lietuvių kalboje nevertotini etnografizmai.

Tautinio paveldo produktai skirstomi į šias pagrindines grupes (2 lentelė):

- I grupė – tradiciniai gaminiai;
- II grupė – tradicinių veislių augalai ir gyvūnai ar jų produktai, gamtos gėrybių produktai;
- III grupė – tradicinės paslaugos, tradicinės mugės.

Žemės ūkio ministerija, sudarydama Tautinio paveldo produktų klasifikatorių, tautinio paveldo produktus klasifikuoja į atskiras produktų sritis, rūšis, porūšius pagal tam tikrus produktų požymius.

2 Lentelė. Tautinio paveldo produktų grupės

Grupė	Aprašas
I grupė: tradicinių gaminių gamyba	Grupei priklauso nemasinės gamybos amatininkų dirbiniai, maisto gaminiai, liaudies muzikos instrumentai ir kiti etninio materialaus paveldo gaminiai, pagaminti iš tradicinių žaliavų, naudojantis rankų darbu ir kitomis senosiomis arba jas atitinkančiomis naujomis technologijomis ir išsaugant unikalias kokybines gaminių savybes bei sudėtį.
II grupė: tradicinių veislių augalai, gyvūnų veisimas ir auginimas, augalų ir gyvūnų produktų gavyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas	Tradicinės augalų ir gyvūnų veislės – nacionalinės senosios augalų ir gyvūnų veislės.
III grupė: tradicinės paslaugos	Tradicinių gaminių gamybos demonstravimas, arklių kaustymas, kaminkrėtystė, folkloro (muzikinio sakytinio ir kitokio) atlikimo paslaugos, tradicinių renginių (kalendorinių ir šeimos švenčių, tradicinių mugių ir panašių renginių) organizavimas ir kitos etnine kultūra pagrįstos paslaugos.

Tautinio paveldo produktai pagal darbo sąnaudas ir pagal tai, kiek jie atitinka autentiškų tautinio paveldo produktų pavyzdžius, priskiriami šioms kategorijoms:

1) A kategorijai priskiriami I ir II grupių produktai, tiksliai atitinkantys autentiškus tautinio paveldo produktų pavyzdžius, kurių sukūrimo procese yra naudojama daugiau kaip pusė rankų darbo. Šiai kategorijai taip pat priskiriami III grupės produktai – tradicinės paslaugos, kurių teikėjai yra tiesioginiai gyvosios tradicijos tęsėjai ir atkuria autentiškus tautinio paveldo produktų pavyzdžius;

2) B kategorijai priskiriami I ir II grupių produktai, artimi autentiškiems pavyzdžiams ir sukurti naudojantis naujomis technologijomis. Šiai kategorijai taip pat priskiriami III grupės produktai – tradicinės paslaugos, kurių teikėjai nėra tiesioginiai gyvosios tradicijos tęsėjai, tačiau sugeba sukurti artimus autentiškiems pavyzdžiams tautinio paveldo produktus.

Tradicinių amatų sąvadas

Tradicinių amatų sąvadas sudaromas grupuojant amatus pagal atitinkamas tautinio paveldo produktų grupes:

- 1) I grupė – tradicinių gaminių gamyba;
- 2) II grupė – tradicinių veislių augalai, gyvūnų veisimas ir auginimas, augalų ir gyvūnų produktų gavyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas;
- 3) III grupė – tradicinės paslaugos.

Tradicinių amatų meistro sertifikavimas

Tradicinių amatų meistrą sertifikuoja Tautinio paveldo produktų institucija Vyriausybės nustatyta tvarka. Tradicinių amatų meistro sertifikavimas paliudijamas suteikiamu dokumentu – pažymėjimu.

Tradicinių amatų mokymo programų sertifikavimas

Tradicinių amatų mokymo programas sertifikuoja Tautinio paveldo produktų institucija Vyriausybės nustatyta tvarka. Tradicinių amatų mokymo programų sertifikavimas paliudijamas suteikiamu dokumentu – sertifikatu.

Tradicinių mugių sertifikavimas

Tradicines muges sertifikuoja Tautinio paveldo produktų institucija Vyriausybės nustatyta tvarka. Tradicinių mugių sertifikavimas paliudijamas mugės rengėjams suteikiamu dokumentu – sertifikatu.

6.3. Tautinio paveldo produktų kategorijos

Tautinio paveldo produktai pagal darbo sąnaudas ir pagal tai, kiek jie atitinka autentiškus tautinio paveldo produktų pavyzdžius, priskiriami prie šių kategorijų (3 lentelė). Kitaip tariant, kai tautinio paveldo produktai yra sertifikuoti, jie priskiriami kategorijoms:

3 Lentelė. Tautinio paveldo produktų kategorijos

Kategorija	Aprašas
A kategorija	I ir II grupių produktai, atitinkantys autentiškus TPP pavyzdžius, kurių sukūrimo procese naudojama daugiau kaip pusė rankų darbo.
	III grupės produktai – tradicinės paslaugos, kurių teikėjai yra tiesioginiai gyvosios tradicijos tęsėjai ir atkuria autentiškus tautinio paveldo produktų pavyzdžius.
B kategorija	I ir II grupių produktai, artimi autentiškiems pavyzdžiams ir sukurti naudojantis naujomis technologijomis.
	III grupės produktai – tradicinės paslaugos, kurių teikėjai nėra tiesioginiai gyvosios tradicijos tęsėjai, tačiau sugeba sukurti artimus autentiškiems pavyzdžiams tautinio paveldo produktus.

Suskirsčius tautinio paveldo produktus pagal grupes ir kategorijas, yra lengviau gauti valstybės pripažinimą tradiciniams amatams ir patiems amatininkams, o tai suteikia galimybes gauti paramas ir lengvatas iš valstybės.

7. TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ, TRADICINIŲ AMATŲ NEFORMALIOJO MOKYMO PROGRAMŲ SERTIFIKAVIMO PRAŠYMŲ PRIĖMIMAS IR NAGRINĖJIMAS

1. Pareiškėjas, norintis gauti tautinio paveldo produkto sertifikatą, pateikia šiuos užpildytus dokumentus:

1.1. tautinio paveldo produkto, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikavimo prašymą (7 priedas);

1.2. aprašą, kuriame pateikiama:

1.2.1. sertifikuojamo produkto pavadinimas;

1.2.2. sritis, rūšis ir (ar) porūšis pagal žemės ūkio ministro patvirtintą Tautinio paveldo produktų klasifikatorių ir sertifikuojamo produkto grupę pagal Tautinio paveldo produktų įstatymo 19 straipsnį;

1.2.3. išsami informacija apie sertifikuojamo produkto atitiktį istoriškumo, kilmės, gamybos ar organizavimo būdo kriterijams;

1.2.4. sertifikuojamo produkto gamybos vaizdinė medžiaga (nuotraukos).

2. Tradicinių amatų meistras, norintis gauti tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikatą, pateikia šiuos užpildytus dokumentus:

2.1. sertifikavimo prašymą (1 priedas);

2.2. aprašą, kuriame pateikiama:

2.2.1. mokomo amato pavadinimas pagal žemės ūkio ministro patvirtintą Tradicinių amatų sąvadą;

2.2.2. mokymo trukmė;

2.2.3. tikslinė grupė;

2.2.4. mokymo programos tikslas;

2.2.5. mokymo programos planas;

2.3. dokumentą, įrodantį, kad jis turi pedagogo kvalifikaciją arba yra išklauses Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka patvirtintą pedagoginių ir psichologinių žinių kursą – kai sertifikuojama vaikų neformaliojo mokymo programa, o sertifikuojant suaugusiųjų neformaliojo mokymo programą – dokumentą, įrodantį, kad jis turi pedagogo kvalifikaciją arba yra išklauses Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka patvirtintą pedagoginių ir psichologinių žinių kursą, arba turi ne mažiau kaip 3 metų tradicinio amato mokymo patirtį.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [945](#), 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

3. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija, gavusi Aprašo 6 arba 7 punkte nurodytus dokumentus, per 5 darbo dienas juos patikrina ir praneša pareiškėjui (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu), ar pateikti dokumentai atitinka Aprašo 4 punkte nustatytus reikalavimus; jeigu pateikti dokumentai neatitinka Aprašo 4 punkte nustatytų reikalavimų, nurodo rastus trūkumus, kuriems pašalinti nustato ne trumpesnę kaip

5 darbo dienų terminą. Per nustatytą terminą pareiškėjui nepašalinus rastų trūkumų, Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija praneša pareiškėjui (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu), kad pareiškėjo pateikti dokumentai nebus perduoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu sudarytai ekspertų komisijai teikti siūlymams dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [945](#), 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

4. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija visus pareiškėjo pateiktus dokumentus per 5 darbo dienas nuo jų gavimo (jeigu jie atitiko visus Aprašo 4 punkte nustatytus reikalavimus) perduoda žemės ūkio ministro įsakymu sudarytai ekspertų komisijai teikti siūlymams dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo.

5. Ekspertų komisija pagal Žemės ūkio ministerijos nustatytus tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijus ir tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklius (toliau – kriterijai ir rodikliai) nagrinėja pateiktus sertifikavimo prašymus, prie jų pridedamus dokumentus ir tautinio paveldo produktus priskiria A arba B kategorijai pagal Tautinio paveldo produktų įstatymo 18 straipsnį.

6. Ekspertų komisija ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo Aprašo 6 arba 7 punkte nurodytų dokumentų gavimo (jeigu jie atitiko visus Aprašo 4 punkte nustatytus reikalavimus) pateikia žemės ūkio ministrui siūlymus dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo ir (arba) nesertifikavimo. Ekspertų komisijos siūlymai įforminami ekspertų komisijos posėdžio protokolu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [945](#), 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

6. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio parengia ir perduoda Žemės ūkio ministerijai ekspertų komisijos posėdžio protokolą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [945](#), 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

7. Žemės ūkio ministras, vadovaudamasis ekspertų komisijos teikimu, įsakymu tvirtina sertifikuojamų tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sąrašus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio protokolo gavimo Žemės ūkio ministerijoje. Žemės ūkio ministerija apie priimtą sprendimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šiame punkte nurodyto įsakymo įregistravimo raštu informuoja pareiškėją.

8. Žemės ūkio ministras, vadovaudamasis ekspertų komisijos teikimu, įsakymu tvirtina nesertifikuojamų tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sąrašus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio protokolo gavimo Žemės ūkio ministerijoje. Žemės ūkio ministerija apie priimtą sprendimą nesertifikuoti tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šiame punkte nurodyto įsakymo įregistravimo raštu informuoja pareiškėją. Pareiškėjui lydraščiu siunčiamas ekspertų komisijos posėdžio protokolo išrašas, kuriame nurodomi tokio sprendimo motyvai ir jo apskundimo tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [945](#), 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

9. Tradiciniam amatininkui po to, kai jis sumoka valstybės rinkliavą už tautinio paveldo produktų ir (ar) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimą, išduodamas tautinio paveldo produkto ir (ar) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikatas (4 ir 5 priedai).

10. Tautinio paveldo produktų ženklus ir tautinio paveldo produktų ženklų naudojimo tvarką nustato žemės ūkio ministras.

8. TRADICINIŲ AMATŲ MEISTRO ATESTAVIMO PRAŠYMŲ PRIĖMIMAS IR NAGRINĖJIMAS

1. Tradicinis amatininkas, norintis gauti tradicinių amatų meistro pažymėjimą, pateikia šiuos užpildytus dokumentus:

1.1. prašymą (8 priedas);

1.2. veiklos tradicinių amatų srityje aprašymą, kuriame turi būti pateikta informacija, patvirtinanti, kad tradicinis amatininkas sugeba perduoti tradicinių amatų įgūdžius kitiems asmenims ir atitinka bent vieną iš šių reikalavimų:

1.2.1. turi tautinio paveldo produktams gaminti ir (arba) tradicinėms paslaugoms teikti reikalingą kvalifikaciją ir verčiasi tradiciniu amatu ne mažiau kaip 3 metus nuo datos, kurią oficiali mokslo institucija jam išdavė kvalifikacijos tradicinio amato srityje patvirtinimo dokumentą (pateikiamas oficialios mokslo institucijos kvalifikacijos tradicinio amato srityje patvirtinimo dokumentas);

1.2.2. verčiasi tradiciniu amatu ne mažiau kaip 10 metų nuo pirmojo viešo savo tradicinių gaminių, tradicinės veislės augalų, gyvūnų ar jų produktų, gamtos gėrybių produktų ar tradicinės paslaugos pristatymo (pateikiami tai patvirtinantys dokumentai);

1.2.3. verčiasi tradiciniu amatu ne mažiau kaip 5 metus nuo Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjo organizacijų statuso įstatymo pagrindu suteikto meno kūrėjo statuso įgijimo (pateikiamas meno kūrėjo statusą patvirtinantis dokumentas).

2. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija, gavusi Aprašo 17 punkte nurodytus dokumentus, per 5 darbo dienas juos patikrina ir praneša pareiškėjui (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu), ar pateikti dokumentai atitinka Aprašo 4 punkte nustatytus reikalavimus; jeigu pateikti dokumentai neatitinka Aprašo 4 punkte nustatytų reikalavimų, nurodo (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu) rastus trūkumus, kuriems pašalinti nustato ne trumpesnę kaip 5 darbo dienų terminą. Per nustatytą terminą pareiškėjui nepašalinus rastų trūkumų. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija praneša pareiškėjui (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jei pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu), kad pareiškėjo pateikti dokumentai nebus perduoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu sudarytai ekspertų komisijai teikti siūlymams dėl tradicinių amatų meistro atestavimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. 945, 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

3. Ekspertų komisija pagal Žemės ūkio ministerijos nustatytus kriterijus ir rodiklius nagrinėja pateiktus tradicinių amatų meistro atestavimo prašymus, prie jų pridedamus dokumentus ir įvertina tradicinio amatininko atitiktį nustatytiems kriterijams ir rodikliams, taip pat reikalavimams, nustatytiems Tautinio paveldo produktų įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje.

4. Ekspertų komisija ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo Aprašo 17 punkte nurodytų dokumentų gavimo (jeigu jie atitiko visus Aprašo 4 punkte nustatytus reikalavimus) pateikia žemės ūkio ministrui siūlymus dėl pareiškėjų atestavimo tradicinių amatų meistras ir (arba) neatestavimo. Ekspertų komisijos siūlymai įforminami ekspertų komisijos posėdžio protokolu.

Punkto pakeitimai:

Nr. 945, 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

5. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio parengia ir perduoda Žemės ūkio ministerijai ekspertų komisijos posėdžio protokolą.

Punkto pakeitimai:

Nr. 945, 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

6. Žemės ūkio ministras, vadovaudamasis ekspertų komisijos teikimu, įsakymu tvirtina tradicinių amatų meistrų sąrašus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio protokolo gavimo Žemės ūkio ministerijoje. Žemės ūkio ministerija apie priimtą sprendimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio punkte nurodyto įsakymo įregistravimo informuoja pareiškėją (toku būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu).

7. Atestuotam tradicinių amatų meistrui tradiciniam amatininkui po to, kai jis sumoka valstybės rinkliavą už tradicinių amatų meistrų atestavimą, išduodamas tradicinių amatų meistro pažymėjimas (6 priedas).

8. Žemės ūkio ministras, vadovaudamasis ekspertų komisijos teikimu, įsakymu tvirtina pareiškėjų, neatestuotų tradicinių amatų meistras, sąrašą ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio protokolo gavimo Žemės ūkio ministerijoje. Žemės ūkio ministerija apie priimtą sprendimą neatestuoti pareiškėjo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio punkte nurodyto įsakymo įregistravimo raštu informuoja pareiškėją apie jo neatestavimą. Pareiškėjui lydraščiu siunčiamas ekspertų komisijos posėdžio protokolo išrašas, kuriame nurodomi tokio sprendimo motyvai ir jo apskundimo tvarka.

Punkto pakeitimai:

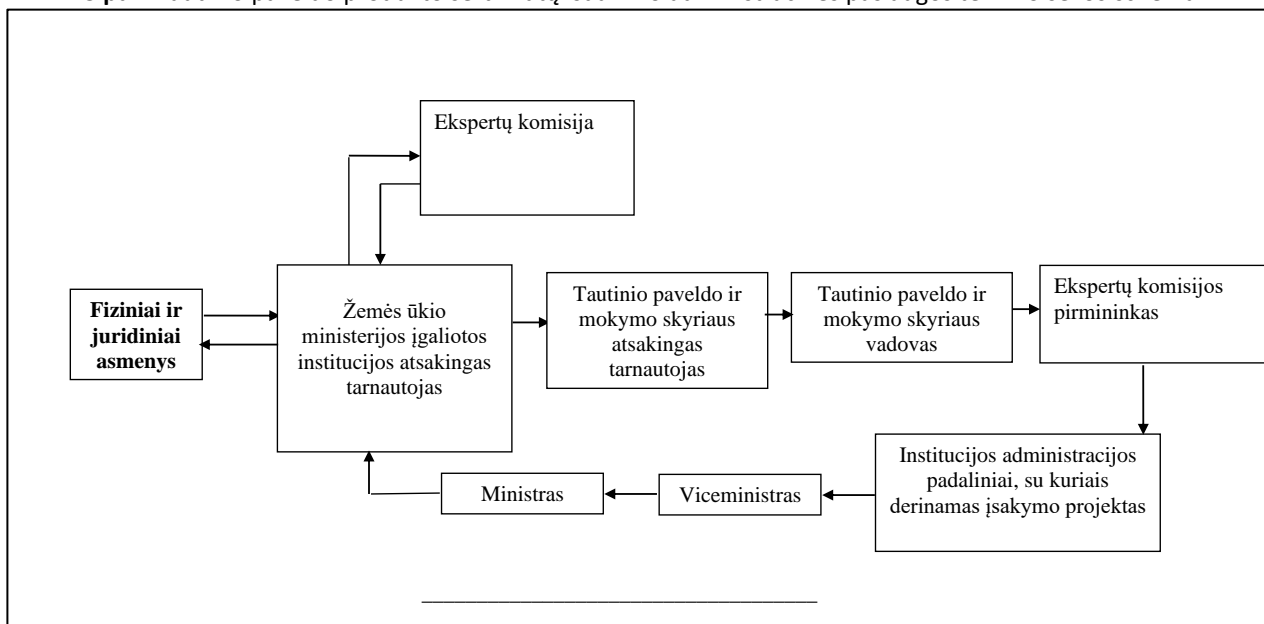
Nr. 945, 2018-09-19, paskelbta TAR 2018-09-24, i. k. 2018-14919

9. SERTIFIKAVIMO PROCEDŪRA: ETAPAI

Už sertifikavimo organizavimą, vykdymą bei priežiūrą yra atsakinga sertifikavimo institucija, t.y. **VšĮ Verslo ir rinkų plėtros agentūra**.

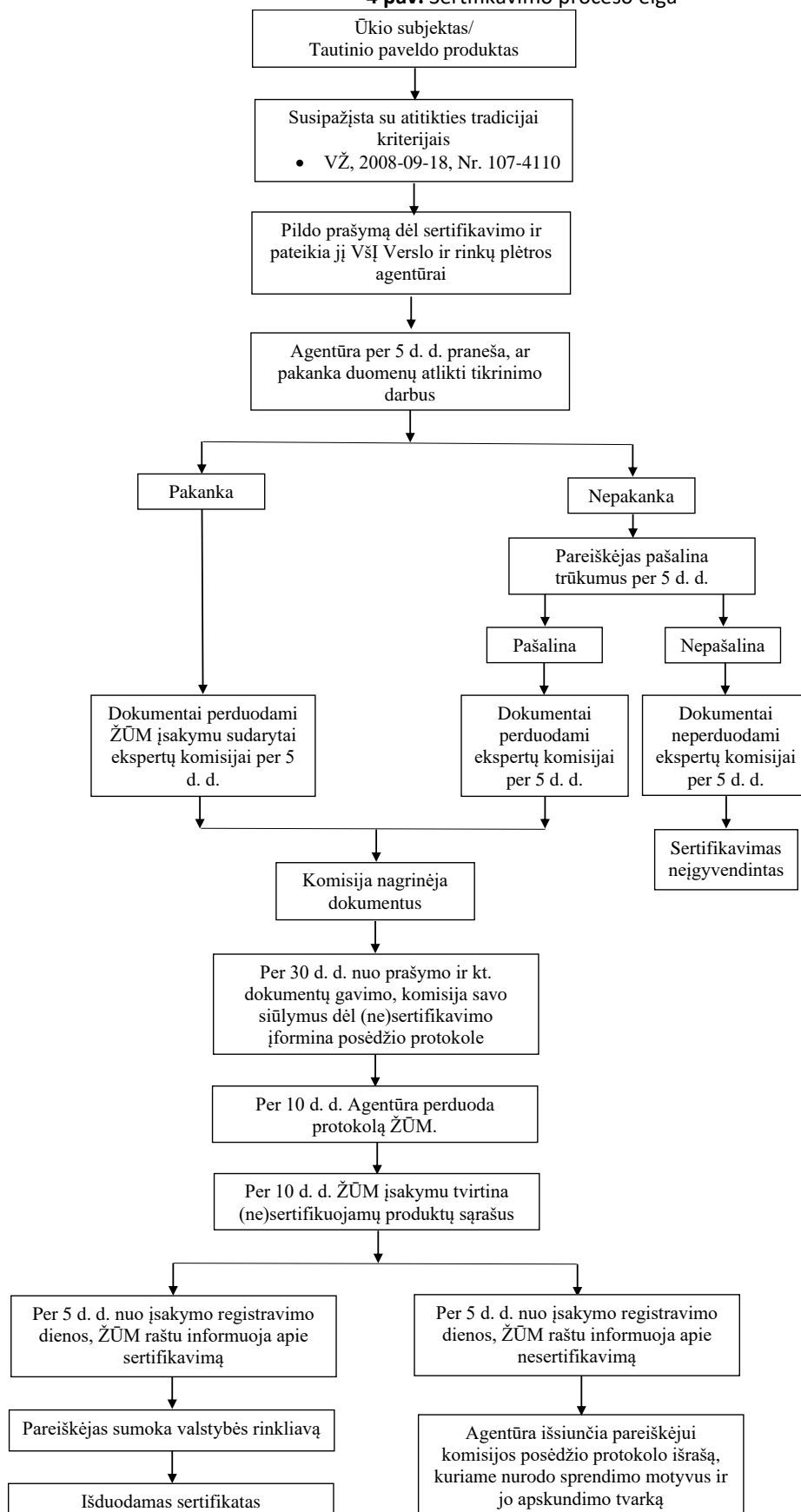
Fizinis ar juridinis asmuo, norintis sertifikuoti žuvininkystės produktus ir paslaugas, turi dalyvauti sertifikavimo procese, susidedančiame iš kelių etapų. 3 paveiksle pateikiama Tautinio paveldo produkto sertifikatų išdavimo administracinės paslaugos teikimo sekos schema.

3 pav. Tautinio paveldo produkto sertifikatų išdavimo administracinės paslaugos teikimo sekos schema

Visas sertifikavimo procesas aprašytas 9.1 – 9.3 skyriuose, o sertifikavimo proceso eiga išsamiai pavaizduota 4 pav.

4 pav. Sertifikavimo proceso eiga

9.1. I etapas: prašymo pateikimas

Tautinio paveldo produktų sertifikavimo prašymai ir prie jų pridedami dokumentai pateikiami tiesiogiai, asmeniui atvykus į VŠĮ Verslo ir rinkų plėtros agentūrą (toliau – Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija), per kurjerį, registruota pašto siunta. Elektroniniu paštu dokumentai sertifikavimui neteikiami.

Visa medžiaga pateikiama:

- parašyta valstybine kalba;
- spausdintine (tekstas surinktas kompiuteriu, su parašais) ir elektronine forma (vienas nuskenutas PDF failas);
- gali būti siunčiama registruotu paštu arba pristatoma adresu: VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra, L. Stuokos-Gucevičiaus g. 9-12, 01122, Vilnius.

Pareiškėjas, norintis gauti tautinio paveldo produkto sertifikatą, pateikia šiuos užpildytus dokumentus:

- tautinio paveldo produkto, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikavimo prašymą (1 priedas);
- aprašą, kuriame pateikiama:
 - sertifikuojamo produkto pavadinimas;
 - sritis, rūšis ir (ar) porūšis pagal žemės ūkio ministro patvirtintą Tautinio paveldo produktų klasifikatorių ir sertifikuojamo produkto grupę;
 - išsami informacija apie sertifikuojamo produkto atitiktį istoriškumo, kilmės, gamybos ar organizavimo būdo kriterijams;
 - sertifikuojamo produkto gamybos vaizdinė medžiaga (nuotraukos).

9.2. II etapas: prašymo nagrinėjimas

VšĮ Verslo ir rinkų plėtros agentūra, gavusi 9.1 skyriuje nurodytus dokumentus, per 5 darbo dienas juos patikrina ir praneša pareiškėjui (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu), ar pateikti dokumentai atitinka keliamus reikalavimus.

Jeigu pateikti dokumentai neatitinka nustatytų reikalavimų, nurodo rastus trūkumus, kuriems pašalinti nustato ne trumpesnį kaip 5 darbo dienų terminą. Per nustatytą terminą pareiškėjui nepašalinus rastų trūkumų, VšĮ Verslo ir rinkų plėtros agentūra praneša pareiškėjui (tokiu būdu, koku pareiškėjas kreipėsi, arba, jeigu pareiškėjas pageidavo rašytinio atsakymo, raštu), kad pareiškėjo pateikti dokumentai nebus perduoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu sudarytai ekspertų komisijai teikti siūlymams dėl tautinio paveldo produktų sertifikavimo.

9.3. III etapas: ekspertų komisijos sudarymas

Ekspertų komisija sudaroma iš etninės kultūros ir kitų sričių, atsižvelgiant į tautinio paveldo produktų grupes ir sritis, ekspertų, turinčių ne mažiau kaip 5 metų patirties etninės kultūros ir (arba) tradicinių amatų ir (arba) kitose, atsižvelgiant į tautinio paveldo produktų grupes ir sritis, srityse, taip pat iš valstybės institucijų, veikiančių kultūros, tautinio paveldo ir švietimo ir kitose, atsižvelgiant į tautinio paveldo produktų grupes ir sritis, srityse, atstovų. Ekspertų komisijos sudėtį, pirmininką ir darbo tvarkos aprašą, suderintus su Tautinio paveldo produktų taryba, tvirtina žemės ūkio ministras. Ekspertų komisijos sudėtis kas 2 metai atnaujinama ne mažiau kaip trečdaliu. Tas pats asmuo ekspertų komisijos nariu gali būti skiriamas ne daugiau kaip du kartus iš eilės.

9.4. IV etapas: ekspertų komisijos darbas

Jei pateikti dokumentai atitinka nustatytus reikalavimus, tai VšĮ Verslo ir rinkų plėtros agentūra visus pareiškėjo pateiktus dokumentus per 5 darbo dienas nuo jų gavimo perduoda žemės ūkio ministro įsakymu sudarytai ekspertų komisijai teikti siūlymams dėl tautinio paveldo produktų sertifikavimo.

Ekspertų komisija pagal Žemės ūkio ministerijos nustatytus tautinio paveldo produktų atitikties tradicijai kriterijus ir tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklius nagrinėja pateiktus sertifikavimo prašymus, prie jų pridedamus dokumentus ir tautinio

paveldo produktus priskiria A arba B kategorijai pagal Tautinio paveldo produktų įstatymo 18 straipsnį⁷.

Ekspertų komisija ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo prašymo ir kitų dokumentų gavimo pateikia žemės ūkio ministrui siūlymus dėl tautinio paveldo produktų sertifikavimo ir (arba) nesertifikavimo. Ekspertų komisijos siūlymai įforminami ekspertų komisijos posėdžio protokolu.

9.5. V etapas: galutinis vertinimas ir sertifikavimo procesas

VšĮ Verslo ir rinkų plėtros agentūra ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio parengia ir perduoda Žemės ūkio ministerijai ekspertų komisijos posėdžio protokolą.

Žemės ūkio ministras, vadovaudamasis ekspertų komisijos teikimu, įsakymu tvirtina sertifikuojamų tautinio paveldo produktų sąrašus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio protokolo gavimo Žemės ūkio ministerijoje. Žemės ūkio ministerija apie priimtą sprendimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šiame punkte nurodyto įsakymo įregistravimo raštu informuoja pareiškėją.

Žemės ūkio ministras, vadovaudamasis ekspertų komisijos teikimu, įsakymu tvirtina nesertifikuojamų tautinio paveldo produktų ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo ekspertų komisijos posėdžio protokolo gavimo Žemės ūkio ministerijoje. Žemės ūkio ministerija apie priimtą sprendimą nesertifikuoti tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šiame punkte nurodyto įsakymo įregistravimo raštu informuoja pareiškėją. Pareiškėjui lydraščiu siunčiamas ekspertų komisijos posėdžio protokolo išrašas, kuriame nurodomi tokio sprendimo motyvai ir jo apskundimo tvarka.

Tradiciniam amatininkui po to, kai jis sumoka valstybės rinkliavą už tautinio paveldo produktų ir (ar) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimą, išduodamas tautinio paveldo produkto ir (ar) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikatas (**5 pav.**).

5 pav. Tautinio paveldo produkto sertifikatas

⁷ <http://www.infolex.lt/ta/346793:str1>

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA**

(Tautinio paveldo produkto ženklas)

**TRADICINIŲ AMATŲ NEFORMALIOJO MOKYMO PROGRAMOS
S E R T I F I K A T A S**

(data) Nr. xxxx
Vilnius

Patvirtinama, kad
(tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos pavadinimas)
kurią vykdo
(vardas ir pavardė)

atitinka Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikavimo reikalavimus.

Žemės ūkio ministras

A. V.

Registracijos Nr.....
20... m. d.

10. PRAKTINĖ SERTIFIKAVIMO PROCESO APŽVALGA

Tautinio paveldo produktai – nemasinės gamybos sertifikuoti amatininkų dirbiniai, pagaminti rankomis iš tradicinių žaliavų arba naudojant senąsias ar jas atitinkančias naujas technologijas, išsaugant unikalias kokybines gaminių savybes ir sudėtį.

VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra atlieka tautinio paveldo produktų sertifikavimo institucijos – Žemės ūkio ministerijos – pavestas funkcijas: surenka prašymus, juos tvarko ir teikia Ekspertų komisijai bei sekretoriauja tolesniuose tautinio paveldo produktų sertifikavimo procesuose.

10.1. Prašymo formos pildymas

Norint sertifikuoti tradicinius gaminius, VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūrai reikia pateikti užpildytą „Prašymo formą“ (1 priedas). Prašymo forma susideda iš kelių skyrių:

- Informacija apie pareiškėją (I skyrius);

- Informacija apie prašomus sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas (II skyrius);
- Pridedami dokumentai (III skyrius).

10.1.1. Prašymo formos pildymo instrukcija

1. **PATEIKIATE JURIDINIO ASMENS PAVADINIMĄ** arba fizinio asmens vardą ir pavardę (pažymėta Nr. 1);
2. **PATEIKIATE JURIDINIO ASMENS ĮMONĖS KODĄ** arba fizinio asmens kodą, adresą, telefono numerį, el. pašto adresą (pažymėta Nr. 2).

Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų atestavimo ir prašymų sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus nagrinėjimo tvarkos aprašo
1 priedas

(Tautinio paveldo produkto, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikavimo prašymo forma)

1. _____
(juridinio asmens pavadinimas ar fizinio asmens vardas ir pavardė)

2. _____
(juridinio asmens įmonės kodas ar fizinio asmens asmens kodas, adresas, telefono, fakso numeriai, el. pašto adresas)

(Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija)

3. Šioje dalyje pareiškėjui **NEREIKIA PILDYTI JOKIOS INFORMACIJOS**. Ją pildo tik prašymą priėmusios institucijos atstovas:

TAUTINIO PAVELDO PRODUKTO, TRADICINIŲ AMATŲ NEFORMALIOJO MOKYMO PROGRAMOS SERTIFIKAVIMO PRAŠYMAS

_____ NR. _____
(data)

* Prašymas priimtas ☐	ŠIOJE DALYJE NIEKO NEREIKIA PILDYTI	
* Prašymas atmestas ☐		
* (prašymą įregistravusio tarnautojo pareigos)	(parašas)	(vardas ir pavardė)

5. PATEIKITE INFORMACIJĄ APIE PRAŠOMUS SERTIFIKUOTI TAUTINIO PAVELDO PRODUKTUS

II SKYRIUS INFORMACIJA APIE PRAŠOMUS SERTIFIKUOTI TAUTINIO PAVELDO PRODUKTUS, TRADICINIŲ AMATŲ NEFORMALIOJO MOKYMO PROGRAMAS

5. Sertifikuojamas objektas	Tautinio paveldo produktas ☒ Tradicinių amatų mokymo programa ☐ (Pažymima ženklų „X“)
6. Tautinio paveldo produktų grupė	I grupė – tradiciniai gaminiai ☒ žymima, kai sertifikuojamas žuvies rūkymas II grupė – tradicinių veislių augalai ir gyvūnai ar jų produktai, gamtos gėrybių produktai ☒ žymima, kai sertifikuojamas žvejybos būdas III grupė – tradicinės paslaugos, tradicinė mugė ☐ (Pažymima ženklų „X“)
7. Tautinio paveldo produkto pavadinimas, kodas pagal žemės ūkio ministro patvirtintą Tautinio paveldo produktų klasifikatorių	(Pildoma, jeigu prašoma sertifikuoti tautinio paveldo produktą) Pvz., "Tautinio paveldo rūkytas karšis", kodas - 020GV04.05.04; "Žvejyba marinėmis gaudyklėmis, kodas - X;
8. Tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos pavadinimas	(Pildoma, jeigu prašoma sertifikuoti tradicinių amatų neformaliojo mokymo programą) —

➤ 5. Sertifikuojamas objektas:

Tautinio paveldo produktas – tradicinis gaminytis, tradicinės veislės augalas, gyvūnas ar jų produktas, gamtos gėrybių produktas, taip pat tradicinė paslauga, tradicinė mugė, pasižymintys istoriškai Lietuvoje ar jos atskirame etnografiniame regione susiklosčiusia forma, sudėtimi ar kitais kokybiniais ypatumais ir sertifikuoti teisės aktų nustatyta tvarka.

➤ 6. Tautinio paveldo produktų grupė (žr. 1 lent.).

Remiantis Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo 17-uoju straipsniu „Tautinio paveldo produktų klasifikavimo principai“⁸, tautinio paveldo produktai skirstomi į šias pagrindines grupes: I grupė – tradiciniai gaminiai; II grupė – tradicinių veislių augalai ir gyvūnai ar jų produktai, gamtos gėrybių produktai; III grupė – tradicinės paslaugos, tradicinės mugės.

⁸ <http://www.infolex.lt/ta/124473:str17>

➤ 7. Tautinio paveldo produkto pavadinimas, kodas pagal žemės ūkio ministro patvirtintą Tautinio paveldo produktų klasifikatorių⁹¹⁰

Žemės ūkio ministerija, sudarydama Tautinio paveldo produktų klasifikatorių, tautinio paveldo produktus klasifikuoja į atskiras produktų sritis, rūšis, porūšius pagal tam tikrus produktų požymius (4 lent.).

4 lentelė. Tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklių sąrašas

TRADICINIŲ AMATŲ SAŲVADAS			TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ KLASIFIKATORIUS				
			I grupė. Tradiciniai gaminiai, produktai, dirbiniai, objektai				
Eil. Nr.	Amatas	Amatininkas	Kodas	Sritis	Rūšis	Porūšis	Rodikliai
020	Maisto ruošimas	Virėjas	020GV04.05.01	Maistas	Žuvų gaminiai	Žuvienė	Žaliava, priedai, prieskoniai, gamybos technologija, pateikimo būdas, skonis
			020GV04.05.02			Keptos žuvys	
			020GV04.05.03			Virtos žuvys	
			020GV04.05.04			Rūkytos žuvys	
			020GV04.05.05			Sūdytos žuvys	
			020GV04.05.06			Vytintos žuvys	
			020GV04.05.07			Žuvų šutiniai	
			020GV04.05.08			Įdarytos žuvys	
			020GV04.05.09			Virti vėžiai	
			020GV04.05.10			Silkių patiekalai	
			020GV04.05.11			Silkių padažai	

TRADICINIŲ AMATŲ SAŲVADAS			TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ KLASIFIKATORIUS				
			II grupė. Tradicinių veislių augalai, gyvūnai ir jų produktai				
Eil. Nr.	Amatas	Amatininkas	Kodas	Sritis	Rūšis	Porūšis	Rodikliai

⁹ <https://e-seimas.lrs.lt/rs/actualedition/TAIS.326606/irWNYXpudH/>

¹⁰ <http://siluteinfo.lt/wp-content/uploads/2016/05/Tradicioni%C5%B3-amat%C5%B3-klasifikacija.pdf>

06 0	Tradicinė žvejyba	Žvejys	060GV22.01.01	Žuvys	Gėlavandenis	Lydekos	Žvejybos būdas, priemonės, metų laikas (mėnesiais)
			060GV22.01.02			Ešeriai	
			060GV22.01.03			Vėgėlės	
			060GV22.01.04			Šamai	
			060GV22.01.05			Lynai	
			060GV22.01.06			Karšiai	
			060GV22.01.07			Sapalai	
			060GV22.01.08			Dyglės	
			060GV22.01.09			Eršketai	
			060GV22.01.10			Pūgžliai	
			060GV22.01.11			Sterkai	
			060GV22.01.12			Aukšlės	
			060GV22.01.13			Gružliai	
			060GV22.01.14			Kartuolės	
			060GV22.01.15			Kuojos	
			060GV22.01.16			Plakiai	
			060GV22.01.17			Raudės	
			060GV22.01.18			Saulažuvės	
			060GV22.01.19			Seliavos	
			060GV22.01.20			Skersasnukai	
			060GV22.01.21			Strepečiai	
			060GV22.01.22			Kiršliai	
			060GV22.01.23			Peledės	

			060GV22.01.24			Kirtikliai	
			060GV22.01.25			Šlyžiai	
			060GV22.01.26			Vijūnai	
			060GV22.01.27			Karosai	
			060GV22.02.01	Žuvsys	Akvakultūra	Karpiai	Žvejbos būdas, priemonės, metų laikas (mėnesiais)
			060GV22.02.02			Upėtakiai	
			060GV22.03.01	Žuvsys	Gėlavandenės jūrinės	Unguriai	Žvejbos būdas, priemonės, metų laikas (mėnesiais)
			060GV22.03.02			Lašišos	
			060GV22.03.03			Žiobriai	
			060GV22.03.04			Šlakiai	
			060GV22.03.05			Negės	
			060GV22.03.06			Stintos	
			060GV22.03.07			Perpelės	
			060GV22.04.01	Žuvsys	Jūrinės	Menkės	Žvejbos būdas, priemonės, metų laikas (mėnesiais)
			060GV22.04.0			Ožkos	
			060GV22.04.03			Plekšnės	
			060GV22.04.04			Šprotai	
			060GV22.04.05			Strimėlės	
			060GV22.04.06			Otai	
			060GV23.01.01			Vėžiagyviai	

							(mėnesiais)
--	--	--	--	--	--	--	--------------

6. PRIDEDAMI PAPILDOMI, PAGRINDŽIANTYS PRAŠYMĄ DOKUMENTAI

III SKYRIUS PRIDEDAMI DOKUMENTAI

(Šioje lentelėje pareiškėjas pagal Aprašo 6 arba 7 punkte nustatytų reikiamų dokumentų sąrašą nurodo pridedamus dokumentus ir dokumentų puslapių skaičių)

Eil. Nr.	Dokumento pavadinimas	Puslapių skaičius
1.	Pateikiami istoriniai faktai, nuotraukos, literatūros šaltiniai, kurie įrodytų ir pagrįstų:	□□□
<i>n</i>	istoriškumo, kilmės, gamybos, žaliavų, įrankių, gamybos technologijos, paruošimo ir kt. kriterijus	□□□

(juridinio asmens atstovo
pareigų pavadinimas

(parašas)

(vardas (vardo raidė) ir pavardė)

(fiziniam asmeniui netaikoma)

Kokius faktus, įrodymus, nuotraukas būtina pateikti, išvardinti **Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijų apraše¹¹** (žr. 8.2 skyrių).

Iš esmės visa pagrindžianti informacija gali būti pateikiama tokiu principu, kaip pavaizduota 3 priede – Sertifikuojamo tautinio paveldo produkto aprašo formoje.

10.2. Atitikties tradicijai kriterijai

1. Gaminų atitikties tradicijai kriterijai yra istoriškumas, kilmė (paplitimas), gamybos ar organizavimo būdas.

2. Gaminiai pripažįstami tradiciniais, jeigu atitinka:

2.1. šiuos **istoriškumo** kriterijus:

2.1.1. gaminiai gaminami ir (arba) amatas perduodamas iš kartos į kartą;

2.1.2. gaminiai gaminami ir (arba) amatu verčiamasi ne mažiau kaip 100 metų arba buvo gaminami ir (arba) amatu buvo verčiamasi ne mažiau kaip prieš 100 metų.

¹¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.327195/asr>

2.2. vieną iš šių **kilmės** (paplitimo) reikalavimų:

2.2.1. gaminiai gaminami ir (arba) amatu verčiamasi visoje Lietuvoje ar Lietuvos etnografiniame regione (-uose);

2.2.2. gaminiai gaminami ir (arba) amatu verčiamasi konkrečioje vietovėje, ir jie yra žinomi visoje Lietuvoje ar Lietuvos etnografiniame regione (-uose).

2.3. vieną iš šių **gamybos** ar **organizavimo** būdo reikalavimų:

2.3.1. pagaminti naudojant rankų darbą, senąsias gamybos technologijas – įrankius, padargus, įrenginius, tradicines žaliavas;

2.3.2. pagaminti naudojant naujas technologijas, kurios nepakeičia gaminio gamybos būdo, receptūros, unikalių savybių ir sudėties, ir tradicines žaliavas.

2. Maitinimo paslaugas teikiančios įmonės (kavinės, restoranai, barai, įmonės, teikiančios paslaugas renginių metu, ir kt.), kurios teikia sertifikuoti maisto produktus, atitinkančius Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijų aprašo 4 punkto reikalavimus, pavadinimas turi būti lietuviškas (Lietuvoje gyvenančių kitų tautų – gali būti ir jų etninei kultūrai būdingas pavadinimas). Sertifikuoti maisto gaminiai, pagaminti iš tradicinių žaliavų ir be cheminių medžiagų, turi sudaryti ne mažiau kaip 50 procentų įmonės asortimento, turi būti gaminami maitinimo paslaugas teikiančios įmonės produktų gamybai skirtose patalpose. Įstaigos maitinimo patalpos ir jų interjeras, lauko prekybai skirtos palapinės (nameliai ar kita) ir jų interjeras, maitinimui skirti indai (išskyrus lauko prekybą renginių metu), padavėjų apranga turi būti artima Lietuvos etninės kultūros tradicijai.

3. **Tradiciniais produktais** pripažįstami tradicinių veislių augalų, gyvūnų ir gamtos gėrybių produktai, atitinkantys šiuos reikalavimus:

5.1. gauti ir (arba) pagaminti pagal šio aprašo 2.1.1 ir 2.1.2 papunkčiuose nurodytus reikalavimus;

5.2. gauti ir (arba) pagaminti naudojant tradicinį rinkimo, paruošimo, saugojimo ir pateikimo būdą.

4. **Tradicinėmis paslaugomis** pripažįstamos paslaugos, kurios atitinka šiuos istoriškumo reikalavimus:

4.1. paslauga teikiama iš kartos į kartą;

4.2. paslauga teikiama ne mažiau kaip 100 metų arba buvo teikiama ne mažiau kaip prieš 100 metų;

4.3. paslauga yra žinoma kaip etninės kultūros gyvoji tradicija.

11. PREKYBA TAUTINIO PAVELDO PRODUKTAIS

Savos gamybos žemės ūkio ir maisto produktai – savo ūkyje išauginti, apdoroti, pagaminti ar perdirbti augalininkystės, gyvulininkystės, paukštininkystės, žvėrininkystės, bitininkystės ir žuvininkystės produktai, taip pat savo ūkyje išauginti ekologiški, išskirtinės kokybės ir tautinio paveldo žemės ūkio ir maisto produktai bei natūraliai užaugusios ar užaugintos miško uogos, arbatžolės, prieskoniai, vaistažolės, grybai, skirti žmonių mitybai ir (ar) paruošti žmonėms vartoti.

Tautinio paveldo žemės ūkio ir maisto produktai – nustatyta tvarka sertifikuojami tradiciniai žemės ūkio ir maisto produktai, pasižymintys istoriškai Lietuvoje ar jos atskirame etnografiniame regione susiklosčiusia forma, sudėtimi ar kitais kokybiniais ypatumais.

1) Prekybos viešosiose vietose būdai :

- iš kioskų, paviljonų;
- prekyba nuo laikinųjų prekybos įrenginių;
- prekyba iš automobilių, specializuotų automobilių ar priekabų;
- prekyba lauko kavinėse.

2) Asmenys gali organizuoti prekybą ir teikti paslaugas tik savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose, sumokėję rinkliavą pagal Savivaldybės tarybos patvirtintus Vietinės rinkliavos nuostatus ir gavę Savivaldybės administracijos Leidimą.

3) Už prekybos ir paslaugų teikimo Savivaldybės teritorijoje organizavimą (Leidimų išdavimą, vietinės rinkliavos surinkimą, prekybos ar paslaugų vietų sutvarkymą) atsakinga Kompetentinga institucija.

Prekiautojai, norintys įsigyti Leidimą, pateikia:

- prašymą Leidimui gauti;
- dokumento, patvirtinančio jo veiklos teisėtumą, kopiją (juridinio asmens registravimo pažymėjimas, verslo liudijimas, individualios veiklos pažyma);
- mokomąjį pavedimą ar kasos kvitą, patvirtinantį, kad sumokėta vietinė rinkliava;

- 4) Prekiautojai dokumentus ir informaciją Kompetentingai institucijai turi teisę pateikti per atstumą, elektroninėmis priemonėmis arba kreipiantis tiesiogiai.
- 5) Jei Prekiautojas netinkamai įformina prašymą arba pateikia ne visus reikiamus dokumentus, kurių reikia Leidimui išduoti, Kompetentinga institucija, kuriai pateiktas prašymas, per 5 darbo dienas nuo tokio prašymo gavimo praneša pareiškėjui apie būtinybę pateikti trūkstamus dokumentus ir informuoja apie tai, kad terminas Leidimui išduoti skaičiuojamas nuo visų tinkamai įformintų dokumentų pateikimo dienos.
- 6) Leidimas (arba motyvuotas raštiškas atsisakymas išduoti Leidimą) išduodamas ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo visų tinkamai įformintų dokumentų pateikimo dienos.
- 7) Leidimas neišduodamas:
 - 7.1. asmenims iki 16 metų;
 - 7.2. jei asmuo per nustatytą laikotarpį nepateikė reikalingų dokumentų;
 - 7.3. asmenims, turintiems galiojančią administracinę nuobaudą, už pažeidimus, kuriais kėsiamasi į viešąją tvarką, už finansinės drausmės, komercinės ar ūkinės veiklos tvarkos pažeidimus, švaros ir tvarkymo taisyklių pažeidimus, atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus ir kitus su vykdoma veikla susijusius pažeidimus.
- 8) Leidimas išduodamas tam laikotarpiui, už kurį sumokėta vietinė rinkliava.
- 9) Leidimas panaikinamas, kai:
 - 9.1. išaiškėja, kad Leidimo turėtojas nurodė klaidingus duomenis dokumentuose Leidimui gauti;
 - 9.2. išaiškėja, kad Leidimo turėtojas nuslėpė turintis galiojančią administracinę nuobaudą už pažeidimus, kuriais kėsiamasi į viešąją tvarką, už finansinės drausmės, komercinės ar ūkinės veiklos tvarkos pažeidimus, švaros ir tvarkymo taisyklių pažeidimus, atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus ir kitus su vykdoma veikla susijusius pažeidimus.
- 10) Kompetentinga institucija per 3 darbo dienas nuo sprendimo panaikinti Leidimo galiojimą priėmimo išsiunčia raštišką pranešimą Leidimo turėtojui, nurodydama Leidimo galiojimo panaikinimo priežastis.
- 11) Savivaldybės tarybos nustatyta viešoji vieta, kurioje bus vykdoma prekyba savos gamybos žemės ūkio ir maisto produktais, Kompetentingos institucijos turi būti suderinta su

Mažeikių rajono valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba ir turi būti gautas maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimas.

12) Kompetentinga institucija turi registruoti prekytojus, kurie vykdo maisto, tiekiamo tiesiogiai galutiniam vartotojui, tvarkymą laikinose prekyvietėse (LR Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008-12-16 įsakymas Nr. B1 – 632, Žin., 2009, Nr. 8 – 286).

13) Prekautojai ne maisto produktais ir paslaugų teikėjai prekybos ar paslaugų teikimo vietose privalo turėti:

13.1. Kompetentingos institucijos išduotą Leidimą;

13.2. dokumento, patvirtinančio jo veiklos teisėtumą, kopiją (žiūrėti šios Tvarkos 6.2. p).

14) Prekautojai savo gamybos žemės ūkio ir maisto produktais prekybos vietoje privalo turėti:

14.1. Kompetentingos institucijos išduotą leidimą;

14.2. asmens medicininę knygėlę (sveikatos pasą) (F 048/a), išduotą vadovaujantis Darbuotojų, kuriems leidžiama dirbti tik iš anksto ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamomis ligomis, sveikatos tikrinimosi tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. 544 (Žin., 1999, Nr.41 – 1294;2002, Nr. 73 – 3127), ir vieną iš šių dokumentų:

14.2.1. įmonės, gaminančios maisto produktus, - įmonės registravimo dokumento kopiją ir maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą, išduotą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos;

14.2.2. ūkininkai – ūkininko ūkio pažymėjimo kopiją arba žemės ūkio valdos registravimo pažymėjimo kopiją ir valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro pažymos apie žemės ūkio valdoje vykdomas pagrindinę ir papildomas žemės ūkio ekonomines veiklas kopiją, jeigu prekiauja savos gamybos žemės ūkio ar iš jų pagamintais maisto produktais;

14.2.3. bitininkai, prekiaujantys savo gamybos medumi ir bitininkystės produktais, - bityno paso, išduoto teisės aktų nustatyta tvarka, kopiją arba pažymos apie bičių šeimų registravimą ūkinių gyvūnų registre kopiją, jeigu prekiauja savo gamybos medumi;

14.2.4. ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų prekautojai – prekybos-ekologinės gamybos ūkio sertifikato, išduoto teisės aktų nustatyta tvarka, kopiją;

14.2.5. tautinio paveldo produktų prekautojai – tautinio paveldo produkto sertifikato, išduoto teisės aktų nustatyta tvarka, kopiją. Tautinio paveldo produktai turi būti pažymėti tautinio

paveldo ženklų (vaizdinis žymuo, rodantis, kad gaminys, produktas yra sertifikuotas tautinio paveldo produktas);

14.2.6. savo asmeniniame ūkyje ar sodininkų bendrijos sklype išaugintų daržovių, vaisių, uogų ir gėlių – dokumentą, patvirtinantį žemės valdymą ar naudojimą, asmens tapatybės dokumento kopiją;

15) Prekiaudami ar teikdami paslaugas švenčių, masinių renginių metu, prekyautojai privalo turėti leidimą prekiauti ar teikti paslaugas to renginio ar tos šventės metu, prekyautojai alkoholiniais gėrimais – nustatyta tvarka išduotą vienkartinę licenciją.

11.1. Reikalavimai prekyautojams

Prekiautojai privalo:

- 1) laikytis darbo saugos, priešgaisrinės apsaugos, higienos reikalavimų;
- 2) užtikrinti parduodamų maisto produktų atitikimą teisės aktų nustatytus ženklinimo reikalavimus, pateikti pirkėjui tik saugius ir kokybiškus produktus;
- 3) dėvėti tvarkingą ir švarią aprangą, segėti kortelę, kurioje nurodytas prekyautojo vardas, pavardė, – jei fizinis asmuo, ir juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinė, pareigos, vardas, pavardė, – jei juridinis asmuo;
- 4) neprekiuoti, jei serga ar įtaria, kad serga, ir turi bent vieną iš šių požymių: viduriavimas, vėmimas, karščiavimas, užkrėsta ar atvira žaizda, odos liga arba yra ligų, kurios gali būti perduodamos per maistą;
- 5) naudoti svarščius, svarstyklės ir kitus matavimo prietaisus, naudojamus prekių masei, tūriui, ilgiui nustatyti, su galiojančiu patikros žymeniu;
- 6) garantuoti kultūringą pirkėjų aptarnavimą, tiksliai sverti ir atsiskaityti;
- 7) tvarkyti paskirtą prekybos vietą, neteršti jos atliekomis ir šiukšlėmis;

Pasibaigus Leidimo galiojimo laikui prekiauti ar teikti paslaugas laikinajame statinyje, Prekiautojas per 30 dienų privalo laikinąjį statinį nukelti, sutvarkyti statinio vietą, savo lėšomis atstatyti sugadintą dangą. Nenukėlus statinio ir nesutvarkius statinio buvimo vietos, asmuo ne ginčo tvarka padengia Savivaldybės patirtas išlaidas sutvarkant statinio buvimo vietą.

11.2. Kasos aparato naudojimas

Vadovaudamasi Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283 (Žin., 2002, Nr. 82-3522; 2011, Nr. 133-6317¹², 11.7 punktu ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110 (Žin., 1997, Nr. 87-2212; 2004, Nr. 82-2966; 2005, Nr. 83-3083; 2011, Nr. 97-4590), 17 ir 18.11 punktais:

1. **buvo nustatyta, kad naudoti kasos aparato nereikalaujama** (bet kiekvienam asmeniui išduodamas pinigų priėmimo kvitas arba kitas teisės aktų nustatytais atvejais vietoj jo naudojamas apskaitos dokumentas), kai kasos aparato neįmanoma naudoti dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą:

1.1. individualia veikla besiverčiantiems gyventojams (toliau – gyventojai), kurie prekiauja pastatuose ar patalpose, taip pat kioskuose, vagonėliuose, kilnojamuose nameliuose, autoparduotuvėse, kurių siena (-os) arba ją atitinkantys konstrukcijos elementai yra visiškai ar didžia dalimi atidaromi į lauką,

1.2. gyventojams, kurie prekiauja tik savos gamybos tautinio paveldo produktais;

1.3. gyventojams, kurie per paskutinius 2 metus pirmą kartą įregistravo prekybą individualią veiklą pagal pažymą arba įsigijo prekybos verslo liudijimą, arba keičia mokesčių sumokėjimo formą iš individualios veiklos su prekybos verslo liudijimu į prekybą individualią veiklą pagal pažymą, prekiauja pirmuosius 6 veiklos vykdymo mėnesius, skaičiuojamus nuo veiklos įregistravimo ar verslo liudijimo įsigijimo,

1.4. gyventojams, kurie įsigijo prekybos verslo liudijimą, kuriame numatyta veiklą vykdyti tik 1 dieną per savaitę, ir pasirinko veiklą vykdyti Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių miestų savivaldybių teritorijose ar neribojant veiklos teritorijos prekiauja Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių miestų savivaldybių teritorijose, taip pat gyventojams, kurie prekiauja įsigiję prekybos verslo liudijimą, kuriame numatyta veiklą vykdyti ne daugiau kaip 2 dienas per savaitę kitų savivaldybių teritorijose,

¹² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.421657?jfwid=2r1mjQ5h>

1.5. konkrečiais atvejais, kai Valstybinė mokesčių inspekcija įvertina objektyvias priežastis ir priima individualius sprendimus, dėl kurių kasos aparato naudojimas atitinkamoje prekybos vietoje yra negalimas arba sukeltų akivaizdžiai neproporcingas administracinės naštos pasekmes.

11.3. Rinkliavos mokesčiai prekyaujantiems tautinio paveldo produktais

Prekiaujantiems tautodailės dirbiniais ar demonstruojantiems tradicinius liaudies amatus (turintiems tautodailininko pažymėjimą, meno kūrėjo statusą), **prekiaujantiems tautinio paveldo produktais (turintiems Tautinio paveldo produkto sertifikata)**, kulinarinio paveldo produktais (turintiems Kulinarinio paveldo fondo sertifikata), proistorės ir viduramžių amatus demonstruojantiems ir (ar) juvelyrinius ir kitus gaminius parduodantiems – **rinkliavos mokesčiai nerenkami.**

12. IŠVADOS

1. Žuvininkystės produktų sertifikavimo metodika įvardina ir apibrėžia sertifikavimo sistemą: nuo teorinių iki praktinių aspektų. Neišmanant sistemos buvo neįmanoma leisti į metodines detales, nes reikėjo aiškiai įsivardinti, kaip sistemos dalyviai sąveikauja tarpusavyje.
2. Sertifikavimo sistemos metodikos atsiradimas kuria prielaidas sklandesniam sertifikavimo proceso pasirengimui bei teigiamam sertifikavimo proceso rezultatui.
3. Praktiškai naudojantis sertifikavimo metodika, turi būti skirtas pakankamas fizinio/ juridinio asmens dėmesys. Be to, metodika negali būti statiška ir pastovi, ji, reikalui esant, lengvai peržiūrima, atnaujinama.
4. Esminė šios metodikos veikimo prielaida - ji visada turi išlikti lanksti ir atsinaujinanti.